

Time: 2.30 hrs

Q1. Answer the following in not more than two sentences. (Any 6)

(2 x 6 = 12)

1. What is inference?
2. What is the Law of Identity?
3. Define positive terms.
4. Define proposition.
5. Give an example of a copula.
6. Symbolise- 'All men are mortal' as per the quantification theory.
7. What are the four types of opposition?
8. What is public nuisance?

Q. 2 Write short notes on any two of the following. (Any 2)

(6 x 2 = 12)

1. Correspondence theory of truth.
2. Proposition and judgement.
3. Connotation and denotation of terms.
4. Truth and validity.

Q.3. Answer any two questions. (Any 2)

(6 x 2 = 12)

1. a. Reduce the following sentences into logical form, identify and name distributed term or terms.

- i. A few judges supported the interpretation based on precedent.
- ii. All contracts require free consent.
- iii. Only citizens of the United States can vote in the U.S. elections.

1. b. Identify and symbolise the following statement and construct a truth table for the following compound proposition. If a person commits theft, then he is punishable under law.

2. Identify and symbolize the following propositions as per modern classification of propositions.

- i. Seems impossible to solve.
- ii. The Taj Mahal is a monument.
- iii. A mother loves her child.

3. Identify the definitions in the following and state the fallacy, if any, giving reason.

- i. A doctor is a person who performs surgery.
- ii. Alternation is a combination of contradictory opposed determinations in the existence of one and the same thing.
- iii. Freedom is liberty.

4. Identify the division in the following and state the fallacy, if any, giving reason.

- i. Umbrella into rod, handle, spokes and cloth.
- ii. People into introvert and non-introvert.

iii. Fruits into apple, banana, orange, big, red, ripped.

Q.4. Answer any two questions from questions a, b, c, d. Question 'e' is compulsory.

(13 x 3 = 39)

- a. Explain Analogy as a form of reasoning. Discuss the characteristics of good and bad analogies and examine their use in law.
- b. Explain general propositions in modern logic. Distinguish between universal and existential propositions.
- c. Explain the Opposition of Propositions. Discuss the types of opposition and inference by opposition, including opposition of singular propositions.
- d. What is the Logical Division? Explain the rules and fallacies of division.
- e. Do as directed-
 - i. All senators are citizens. (Give contradictory)
 - ii. Some sparrows are not mammals. (Give converse)
 - iii. All nurses are considerate. (Give Obverse)
 - iv. All that glitters is not gold. (Give subaltern)
 - v. Some politicians are not wealthy. (Give contrapositive)
 - vi. Elephants never forget. (Give inverse)

वेळ: २:३० तास

७५ गुण

प्र. क्र. १. एक ते दोन वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही ६)

(२X ६ = १२)

1. अनुमान म्हणजे काय?
2. तादाम्याचा नियम सांगा.
3. सकारात्मक पदाची व्याख्या करा.
4. विधानाची व्याख्या करा.
5. विधानीय संयोजकाचे एक उदाहरण द्या.
6. 'सर्व मानव नश्वर आहेत.' हे विधान संख्यापनाच्या सिद्धांतानुसार चिन्हांकित करा.
7. विधान विरोधाचे चार प्रकार कोणते?
8. सार्वजनिक उपद्रव म्हणजे काय?

प्र. क्र. २. टीपा लिहा. (कोणतेही २)

(६ X २ = १२)

1. सत्याचा परस्पर सिद्धांत
2. विधान आणि निर्णय
3. पदांचा गुणार्थ आणि वाच्यार्थ
4. सत्यता आणि वैधता

प्र.क्र.३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही २)

(६ X २ = १२)

१. अ. खालील वाक्यांचे तार्किक स्वरूपात आकारान्तर करा आणि व्याप्त पद/पदे ओळखा आणि नाव द्या-

- i. काही न्यायाधीश पूर्वनिदर्शकावर आधारित अर्थाचे समर्थन करतात.
- ii. सर्व करारांसाठी मुक्त संमती आवश्यक असते.
- iii. फक्त अमेरिकेचे नागरिकच अमेरिकेतील निवडणुकांमध्ये मतदान करू शकतात.

१. ब. खालील संमिश्र विधानांसाठी सत्यता कोष्टक तयार करा:

जर एखादी व्यक्ती चोरी करते, तर ती कायद्यानुसार शिक्षेस पात्र ठरते.

२. आधुनिक विधानांच्या वर्गीकरणानुसार खालील सरल विधाने ओळखा आणि त्याचे चिन्हांकन करा.

- i. सोडवणे अशक्य वाटते.
- ii. ताजमहाल हे एक स्मारक आहे.
- iii. आई आपल्या मुलावर प्रेम करते.

३. खालील व्याख्या ओळखा आणि तर्कदोष आढळल्यास आपल्या विश्लेषणाची कारणे द्या.

- i. डॉक्टर म्हणजे शस्त्रक्रिया करणारी व्यक्ती.
- ii. पर्यायक्रम म्हणजे एकाच वस्तूच्या अस्तित्वात परस्परविरोधी निर्धारणांचे संयोजन होय.
- iii. स्वातंत्र्य म्हणजे मुक्ती.

४. खालील विभाजन ओळखा आणि तर्कदोष आढळ्यास आपल्या विश्लेषणाची कारणे द्या.

- i. छत्री — दांडा, हाताळ, आडव्या काड्या आणि कापड.
- ii. लोक — अंतर्मुख आणि बहिर्मुख
- iii. फळे — सफरचंद, केळी, संत्री, मोठी, लाल, पिकलेली.

प्रश्न ४. प्रश्न अ, ब, क, ड मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रश्न 'इ' अनिवार्य आहे. (१३ X ३ = ३९)

अ) तर्काचे शास्त्राचे एक रूप म्हणून साम्यानुमान समजावून सांगा. तसेच युक्त व अयुक्त साम्यानुमानाचे विश्लेषण करा आणि त्यांच्या कायद्यातील वापराची तपासणी करा.

ब) आधुनिक तर्कशास्त्रातील सामान्य विधाने स्पष्ट करा. सर्वव्यापी व अस्तित्ववाचक विधानांतील फरक स्पष्ट करा.

क) विधानांचा विरोध स्पष्ट करा. विरोधाचे प्रकार आणि विरोधाद्वारे अनुमान यांची चर्चा करा, तसेच एकवाची विधानांचा विरोधही स्पष्ट करा.

ड) तर्कशास्त्रीय विभाजन म्हणजे काय? विभाजनाचे नियम व तर्कदोष स्पष्ट करा.

ई) निर्देशानुसार बदल करा:

- i. सर्व सिनेटर नागरिक आहेत. (व्याघातक विरोध द्या)
- ii. काही चिमण्या सस्तन प्राणी नाहीत. (परिवर्तित विधान द्या)
- iii. सर्व परिचारिका सहानुभूतीशील आहेत. (प्रतिवर्तन विधान द्या)
- iv. जे चमकते ते सर्व सोने नसते. (उपाश्रीत विरोध विधान द्या)
- v. काही राजकारणी श्रीमंत नाहीत. (प्रतिव्याप्ती द्या)
- vi. हत्ती कधीच विसरत नाहीत. (व्यत्यस्त द्या)
